

VIITORUL ROL

DORINA LAZĂR

Ultima convorbire cu Dorina Lazăr pentru rubrica „Viitorul rol” a avut loc cu câțiva ani în urmă. Între timp, a jucat într-o serie de spectacole care sînt tot atîtea izbînzii ale colectivului giuleștean : *Oedip rege de Sofocle* (Iocasta) ; *Năpasta, O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale (Anca, respectiv Veta) ; *Woyzeck* de Büchner (Bunica) ; *Echipa de zgomote* de Fănuș Neagu (Maria) ; *Nu ne naștem toți la aceeași vîrstă* de Tudos. Popescu (Maria) ș.a. Stilul său expresiv, jocul nuanțat, cînd interiorizat, subtil, cînd impetuos, sarcastic, cu un viu simț al caracterizării personajului, îi permit să abordeze cu același succes atît roluri de dramă cît și de comedie. Dorina Lazăr nu-și alege partiturile ; cu un curaj artistic demn de admirație, actrița nu a dat nici-

odată înapoi în fața unor roluri așa-zis dure, antipatice, care nu lasă interpretului șansa farmecului, a simpatiei.

Un rol generos este însă cel din *Arta conversației* de Ileana Vulpescu și George Bănică. Regia : Eugen Todoran.

„Mi se pare complicat să joci în dramatizarea unui roman care a avut un succes atît de mare. Cei ce au citit cartea și-au format o anume imagine, și nu știu cum vor accepta imaginea pe care le-o voi da eu. Cred că Ileana Vulpescu și-a idealizat întrucîtva eroina. Sînziana Hangan apare ca o femeie aproape fără defecte. Sigur, ar fi minunat ca în viața de toate zilele să întîlnești asemenea oameni desăvîrșiți ! Totuși, personajul nu e o «schemă pozitivă», ci o făptură vie, puternică, radiind vitalitate, optimism, chiar dacă soarta n-a răsfațat-o deloc. Un caracter echilibrat și senin, o imensă generozitate, un fel de a fi sobru și demn, franchețea, ca supremă regulă de conduită, fac din ea centrul solar al unui mic univers a cărui atmosferă pură și înviorătoare exercită o incontestabilă fascinație. Ca actor, este desigur greu să stai în scenă tot timpul spectacolului, fără ca publicul să se sature de prezența ta. Va trebui să găsești tonul exact și variațiunile necesare, să descopăr dramatismul ascuns al cotidianului și să realizez comunicativitatea spontană și simplă de dincolo de cuvinte a unei femei de o elevație spirituală și morală ieșită din comun. Sper să mă identific rațional și afectiv cu acest personaj a cărui biografie e înțesată de date semnificative pentru transformările societății românești.

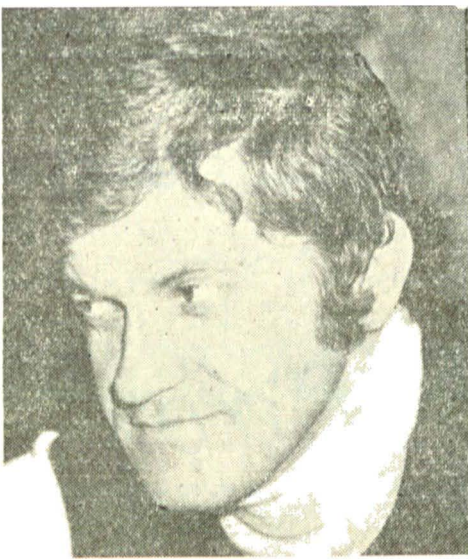
Din punct de vedere al structurii dramatice, piesa oferă un pretext excelent pentru a interfera trecutul cu prezentul : întîlnirea cu Pavel Vlăs îi prilejuiește eroinei o confesiune patetică în care se reflectă credința ei nestrămutată în omenie, în capacitatea omului de a învinge răul, de a dura prin faptele sale”.

telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“

Mai mulți cititori ne solicită exemplare din revista „Teatrul”, numerele apărute în acest an. Ne pare foarte rău, dar nu sîntem în măsură să dăm curs acestor solicitări. Am mai spus-o, o repetăm : singura cale sigură de a intra în posesia revistei

noastre rămîne abonamentul. Exemplarele trimise chioșcurilor de difuzare a presei sînt, față de numărul mare de solicitări, mult prea puține. ● La Teatrul de Stat din Arad a avut loc premiera spectacolului cu piesa *Noaptea pe asfalt* de Theodor Mă-

nescu, în regia lui Iosif Maria Băta. ● În „România literară” din 7 aprilie 1983 am citit frumoase versuri semnate de Mircea Albulescu. ● Teatrul „A. Davila” din Pitești a prezentat, la solicitarea colectivului întreprinderii „Electroargeș” din Curtea

VIITORUL ROL

DOREL VIȘAN

Actor din promoția '65, Dorel Vișan a jucat pe scena Teatrului Național din Cluj-Napoca alături de roluri mari cât și așa-zise roluri „mici“, cucerind mereu publicul prin bogăția naturii sale artistice. Apariția lui în spectacol creează o zonă de autenticitate înăuntrul căreia mesajul își sporește forța de impact. Inzestrat cu un umor robust, teluric, care-l împinge uneori spre excese, Dorel Vișan este însă printre actorii care izbutesc să transmită plăcerea pură a teatrului ca joc. Dintr-o fișă de creație extrem de bogată, spicuim: Theseu (*Visul unei nopți de vară*), Sir Toby (*A 12-a noapte*), Tranio (*Femeia îndărătnică*) de Shakespeare; rolurile titulare din *Woyzeck* de Büchner și *Tartuffe* de Molière; Predicatorul (*Mutter Courage* de Brecht); Ipigescu (*O noapte furtunoasă* de Caragiale); Macferlan (*Capul de rățoi* de G. Ciprian); Ionescu (*O pasăre dintr-o altă zi* de D. R. Popescu); Sile (*Mobilă și durere* de Teodor Mazilu). Dorel Vișan a pus în sce-

ră mai multe spectacole, dintre care *Ordinatorul* de Paul Everac i-a adus alături un premiu de regie cât și unul de interpretare, pentru rolul Mărin, la Festivalul național „Cintarea României“, ediția '81. Regizorii de film au sesizat aliajul aparte de magnetism și simplitate și l-au distribuit, cu excelente rezultate, în personaje contemporane, dintre care amintim cele din *O lacrimă de față* și *Mircea din tren* (premiu de interpretare la Festivalul de la Costinești, ultimele două ediții).

În viitoarea premieră, *Ultima oră* de Mihail Sebastian, va juca rolul profesorului Alexandru Andronic. Regia: Victor Tudor Popa.

„Toți plătim tribut, mai mare sau mai mic, »rețetelor«; totul a fost făcut mai bine de alții, înaintea noastră, este o capcană primejdioasă să ne creдем originali. Și totuși, ca să trăiască, rolul are nevoie de o știință de «unicitate», înlocmai ca orice ființă vie, neasemenea.

Andronic ar putea fi un personaj cum n-am mai făcut. Acum, cînd vî vorbesc despre el, îmi vin în minte fraze știute: că dramaturgia lui Sebastian ocupă un loc aparte în literatura română dintre cele două războaie...; că Andronic exprimă nevoia omului de a-și lega viața de un vis, apărîndu-se de o lume brută...; că, sedus de personalitatea lui Alexandru cel Mare, devine prizonierul imaginii ideale pe care și-a creat-o... Important pentru mine e să găsec analogii, să pot descoperi fața nevăzută a personajului, să fac vizibil invizibilul. Într-adevăr, Andronic trăiește, integral și coerent, într-un univers al ficțiunii, care nu are defel contact cu realul; paradoxul e că această fragilă plămăuire rezistă, datorită tensiunii intelectuale care-i dă viață, la presiunea brută a pragmaticei lumi înconjurătoare, și că, înăuntrul ei, timidul cărturar e invulnerabil.

Dacă voi reuși cu Andronic un minut de teatru adevărat, pot să zic că am mai pus în fața oamenilor o fărîmă din «plînea și sarea cunoașterii»... Grea misie...“

Maria MARIN

telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“

de Argeș, spectacolul Cui i-e frică de Virginia Woolf ? de Edward Albee. în regia lui Costin Marinescu. Muncitorii și tehnicienii fruntași ai acestei întreprinderi, la rîndul ei fruntașă pe ramură, au primit cu multă căldură spectacolul. ● Pregătindu-se pen-

tru participarea la etapele superioare ale Festivalului național „Cintarea României“, Teatrul popular din Rimnicu Vilcea a prezentat în premieră spectacolul cu piesa Concurs de frumusețe de Tudor Popescu, în regia lui Gheorghe Marinescu, directorul acestui

valoros teatru de amatori. ● Foyerul Teatrului de Comedie a găzduit expoziția de pictură „Forme și culori“ de Mircea Șeptilici. ● „Flacăra“ din 22 aprilie 1983 publică o interesantă convorbire a lui Dan Birlădeanu cu actrița Alexandrina Halic de la Teatrul „Ion Creangă“. ●

tră de adevăr. În acest birou ai asasinat-o. Zi de zi!... Poate fără să vrei. I-ai arătat și ei că știi să minți, că ești tiran și laș, că nu lași pe alții să gândească... Te-a crezut și ea cum te-am crezut și eu. Ziua de mâine ar trebui să-nceapă fără tine.

TUDOR : Leși ! Du-te și te culcă ! Dacă nu vrei să-ți scutur creierii din cap !

STELICĂ (desperat) : Mi-ai omorât-o, patroane ! Nu se poate un asemenea viitor comunist, în care vulgaritatea să ucidă calitatea ! Nu se poate !

TUDOR : Nenorocitele ! Rătăciturile ! Aperi clase condamnate de istorie și care au vrut să ne spînzure !

STELICĂ : Nu era aristocrată. Nici burgheză — i-am citit biografia. Elida era un om căutător, curat, un proletar spiritalizat, fără micimile noastre. Fără sforăriile noastre. S-a încurcat în sforăriile noastre. S-a sugrumat în ele.

TUDOR : Stelică, ești afară din problemă ! Zănatica visa numai domnițe !

STELICĂ : Visa jertfă. Intrajutorare. O lume bună !

TUDOR (cu patos sincer) : Și cu vreau o lume bună, Stelică, băiatule ! Crede-mă ! Mă zbat din răspuțeri pentru ea !...

STELICĂ : Nu cred. Nu mai cred !

TUDOR : Și eu aș vrea să am mereu și mereu temei în conștiința mea ! Și, în mare, îl am, să știi ! Căci orice ar fi, facem pași înainte ! I-am explicat și ei de atâtea ori ! Viața, înainte ! Viața ! Fapta !

STELICĂ : I-ai explicat pînă cînd ai terminat-o, patroane. Aștept o altă zi, o altă zodie, alți oameni. Aștept ca noi, tinerii revoluției socialiste, să înțelegem mai bine ce e asta viață, de cît adevăr e nevoie ca să trăim. Te-ai cocoțat prin tăceri vinovate, prin minciuni lașe și aranjamente. Tu ești hoitul. Adio, patroane ! (Iese.)

TUDOR (rămîne o vreme fără glas. Apoi, furios, pune mîna pe telefon) : Alo ! Mitică Ionașcu ? Auzi, colonel ! Am pe unul la mine care vorbește fel de fel de... Da... Nu știu ce infiltrații sînt astea, ce legături are tipul... Nu pungașul ! Țala e băiat bun. Dar e unul care pune la îndoială, domnule, toate... Cum îl cheamă ? (Se stăpînește în ultima clipă.) Uite că nu mai știu, domnule... Am uitat, domnule... Da, să știi că m-am ramolit !... (Îl lasă nervii.) Cînd mi-oi aduce aminte... Sigur ! Să trăiești ! (Se deschide ușa, în prag stă Rodica Tudor, cu emoție.) Ei ?

RODICA (cu voce slabă echivoc) : E un moment dificil... O să treacă. Tudore.

TUDOR (ștergîndu-și ochii) : Ce vrei să spui ?

RODICA (mai tare, cu un mic grăunte de amenințare) : E un moment dificil. (Semnificativ.) Dar o să treacă !

TUDOR (care abia își reține plînsul) : Vrei să spui : să mergem înainte ! ?

RODICA : Vreau să spun : să înțelegem... (Se privesc lung, lung de tot, în timp ce cade

C O R T I N A

telex-„teatrul“ ● telex-„teatrul“ ● telex-„teatrul“

În același număr al revistei citim, nedumeriți, un articol ce se vrea acid, semnat de actorul Dumitru Furdui, din care aflăm că, în general, secretarii literari ai teatrelor iau leafa de pomană. De ce ? Pentru că nu susțin piesele lui Dumitru Furdui. Articolul, intitulat „Secretariatul literar, unul pune mîna, altul pune... frîna“ a intrat, credem, cu prea multă ușurință în paginile revistei „Flacăra“, altminteri pu-

blicație exigentă și serioasă. ● Mihai Berechet repetă la Teatrul Național Titanic-Vals de Tudor Mușatescu. ● La Cîmpulung-Muscel a luat ființă „Studioul teatrului amator“. Cea dintîi premieră : O noapte furtunoasă de I. L. Caragiale. ● Spectatorii Teatrului „Constantin Tănase“ primesc, la musicalul Doctore, sînt al dumneavoastră ! de Aurel Storin după piesa Un bărbat și mai multe femei de

Leonid Zorin, un plic în care se află programul de sală al spectacolului și două fotografii cu autograf, a Cristinei Stamate și a lui Alexandru Arșinel, interpretii celor... opt personaje ale piesei. ● La Teatrul „Mihai Eminescu“ din Botoșani și-a reluat activitatea cenaclul de dramaturgie. Au fost citite trei piese scrise de trei actori ai teatrului : Jean Maydick, Doru Buzea și Theodor Brădescu. ●

pentru rotunjirea textului. Inadvertențe istorice apar mai totdeauna când drama-turgul umple cu fantezie golurile existente în documente. Că aici nu e cazul, o dovedește istoriografia ulterioară piesei.

N. Iorga, în monumentală „Istoria românilor...” vorbește despre *un domn „frances” în Țara Românească*, veritabil agent la Dunăre al monarhului Franței, ce urzise, prin ambasadorii, soarta tronului scăpat Chiajnei, cea îndelung răbdătoare. (Primul act al piesei se petrece chiar pe malurile Bosforului, în așteptarea înfrigurată a tuiurilor de pașă — domnii români aveau și titlul de pașă cu două tuiuri.) Savantul, care a cunoscut bine arhivele franceze, italiene, ale papalității, reconstituie uriașa pinză de țesături diplomatice, întinsă nu în Europa, ci, pentru Europa, în seraiurile unui imperiu la apogeu. Lupta dintre Habsburgii și Henric al III-lea era arbitrată sub dogoarea Cornului de Aur.

Principele valah face impresie excelentă la Paris, apoi în alte țări apusene — ca, dealtfel, și fratele său, Mihai, mai târziu. Ciudad destin : monarhii Europei au văzut și în Petru Cercel și în Mihai Viteazul minți de mare rafinament diplomatic, în stare să le servească interesele la hotarul cu Semiluna.

C. C. Giurescu admira, în opera sa de sinteză, Mitropolia din Tîrgoviște, isprăvită de Petru, Palatul domnesc, Arsenalul, de inspirație venețiană. Spiritele tradiționaliste aveau într-adevăr de ce să fie înspăimântate de inovațiile măștrilor francezi și italieni. Nu e exclus ca însuși Papa să fi nutrit iar speranța de extindere a ariei sale de influență, de vreme ce la curtea Valahiei pictorii catolici sfidau canoanele sacre bizantine.

Autorul nostru dramatic, conservent cu „viziunea” sa asupra domniei, nu dezvăluie finalul tragic al enigmaticului personaj. Petru Cercel, după peregrinări vrednice de romanele medievale, încrezător din nou în stăuța sa, ia drumul Stambulului, pierzându-și viața, ca un rîvnitor hainit ce era.

Între paletism și cuviincioasă ironie, între pitoresc și solemne atitudini istorice bine documentate, în versuri cel mai adesea atinse de aripa Poeziei, această piesă — jucată cu mult succes la vremea ei pe toate scenele Naționalelor — azi ne convinge doar de inteligența ei așezare într-o răscruce de atitudine scriitoricească.

Între model și slobodă articulare creatoare, autorul a făcut un bun și pilduitor exercițiu al preluării de „motiv literar”. Exercițiu care, în vremea din urmă, din alte perspective și sub condeie de autoritate, s-a finalizat în memorabile scrieri de „re-creare” a personajelor, situațiilor, temelor din mari opere ce vor fascina mereu prin perfecțiunea lor.

Ionuț NICULESCU

REPERE

- Mircea Dem. Rădulescu, „Serenadă din trecut”, Cartea Românească, 1921.
- N. Iorga, „Istoria românilor”, vol. V., „Vitejii”, București, 1937.
- C. C. Giurescu, „Istoria românilor”, vol. II, partea I, Fundații, 1937.
- E. Lovinescu, „Istoria literaturii române contemporane, 1900—1937”, Socec, f.a.
- Virgil Brădățeanu, „Istoria literaturii dramatice românești și a artei spectacolului”, Ed. Didactică și pedagogică, 1979.

telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“

„Studio T. 94”, cea de-a doua sală a Teatrului Național din Craiova, a găzduit o deosebit de interesantă manifestare : studenții Universității craiovene, împreună cu colegii lor din America Latină care studiază în Cetatea Băniei, au prezentat piesele *Invățătoarea și Petrecerea de Enrique Buonaventura (Columbia)*, *Cenușareasa miniei de Roman Chalbaud (Venezuela)* și *Lăcomia de Luis Britto Garcia (Venezuela)*. Spec-

tacolul a fost pregătit de actorul Emil Boroghină, de la Teatrul Național, iar inițiativa aparține conferențiarului universitar C. Voiculescu. ● Noua ediție a almanahului revistei noastre, „Gong '84”, se află într-un stadiu avansat de pregătire : în curînd va lua drumul tipografiei. Se anunță a fi cel mai reușit dintre cele pe care le-a editat pînă acum redacția noastră. ● Dintr-o neatenție, de care ne facem vînovați, semnătura criticu-

lui Valentin Silvestru a apărut greșit ortografiată în nr. 3/1983 al revistei noastre. Firește, cerem iertare atît cititorilor cît și distinsului nostru colaborator. ● Rubrica „Semnal” din „România liberă” ne delectează în continuare. Știți care este, după opinia alcătuitorului acesteia rubrici, autoarea piesei Nică fără frică ? Nicidecum Nina Cassian, cum știam cu toții, ci... Nina Stanciu (? !).

FAIMA